

MOLDE KOMMUNE

Spesielle miljøtiltak i landbruket

Retningslinjer 2020-2023

Innhold

1. BAKGRUNN	3
2. HVEM KAN SØKE	3
3. KORT OM DE ULIKE TILTAKSTYPENE	4
3.1 Tilretteleggingsprosjekt	4
3.2 Kulturlandskap:	4
3.3 Forurensningstiltak:	4
4. UTFORDRINGER I MOLDE KOMMUNE	4
5. PRIORITERINGER MELLOM TILTAKSGRUPPENE	5
6. OVERORDNA PRIORITERINGER	5
7. SØKNADSSATSER	6
8. SAKSBEHANDLING	6

1. BAKGRUNN

Over jordbruksavtalen er det avsatt egne investeringsmidler til særskilte tiltak i landbrukets kulturlandskap. Midlene blir fordelt fylkesvis, og hver kommune får tildelt ei ramme av fylkesmannen på bakgrunn av størrelsen på landbrukskommunen.

Formålet med ordningen er å ivareta natur- og kulturminneverdiene i jordbruket, og redusere forurensning. Tiltaka går utover det som kan forventes i vanlig jordbruksdrift. Å følge lovpålagte krav som gjelder kulturlandskap eller forurensning, regnes som en del av den ordinære jordbruksdriften, og skal ikke prioriteres for SMIL-tilskudd. Det er først og fremst tiltak som innebærer en ekstra innsats utover dette, og som er forbundet med særlige kostnader som er berettiget tilskudd.

I samarbeid med faglag og fylkesmannen skal kommunene lage ei lokal målsetting for hvilke tiltak som skal prioriteres. Planene går over 4 år, og skal bygge på regionalt miljøprogram og forskrift for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket av 4. februar 2004.

Under møtet med faglaga ble det stilt spørsmål rundt gjerding. Gjerding generelt er en av de vanligste tingene en gårdbruker som driver med, og det er gjerdeplikt etter ulikt lovverk, slik at dette må sees på som vanlig jordbruksproduksjon. Men det finnes unntak, som er beskrevet senere i retningslinjene.

2. HVEM KAN SØKE

Tilskudd kan innvilges til foretak som oppfyller vilkårene i forskrift om produksjons- og avløsertilskudd i jordbruket, men ikke til landbrukseiendommer som eies av stat, fylke eller kommune eller fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med. Ved søknad om tiltak på leiejord må det foreligge tillatelse fra eier. Det kan også innvilges midler til eier av landbrukseiendom så lenge det foregår en tilskuddsberettiget produksjon på eiendommen.

Overvasshjul på Eidsøra. Foto: Jan Erik Kalseth

3. KORT OM DE ULIKE TILTAKSTYPENE

3.1 Tilretteleggingsprosjekt

Det kan gis tilskudd til prosjekter som legger til rette for et større kulturtiltak eller forurensningstiltak for eksempel i ei bygd eller et vassdrag. Her er det gjerne flere aktører som søker om tilrettelegging av et fellestiltak.

3.2 Kulturlandskap:

Kulturlandskapstiltak skal bidra til å:

- ta vare på og utvikle jordbrukets kulturlandskap
- ta vare på variasjonen i jordbrukets verdifulle kulturlandskap
- ta vare på og skjøtte biologisk verdifulle arealer i jordbruket
- bedre status for truede arter i jordbruket
- øke bruk og vern av jordbrukets genetiske ressurser
- å bedre tilstanden til kulturminner og kulturmiljøer i jordbruket
- Kulturmiljøer: gårdstun, seteranlegg, samling av gravhauger, naustmiljø
- bedre allmenhetens tilgang til jordbrukslandskapet

Det kan gis tilskudd for eksempel til:

- Rydding og skjøtsel av kulturlandskap som står i fare for eller er gjengrodd.
- Bedre levemiljøet for sårbare arter i kulturlandskapet, i vegetasjonssoner, damanlegg, bekkefar, våtmarksområder mm.
- Rydding rundt, og restaurering av kulturminner og verneverdige bygninger for å gjøre de mer synlig for allmenheten.
- Legge til rette for allmenn ferdsel gjennom kulturlandskapet, for eksempel ved etablering av stier.

3.3 Forurensningstiltak:

Formålet med tiltakene vil være å

- sikre godt vannmiljø i jordbrukspåvirkede vannforekomster
- redusere utslipp av ammoniakk fra jordbruket
- redusere utslipp av klimagasser fra jordbruket
- redusere helse- og miljørisikoen ved bruk av plantevernmidler i jordbruket

Det kan gis tilskudd til for eksempel:

- Hindre avrenning fra fôrlager og fôringsplasser
- Biobed for å redusere tap av sprøytemidler
- Rense gjengrodd kanaler
- Fangdam

Listene over forslag til tiltak er ikke uttømmende.

4. UTFORDRINGER I MOLDE KOMMUNE

Den nye kommunen er langstrakt, og med store kultur- og naturforskjeller. Fra dalførene i Eresfjord, Eikesdal og Vistdal, til bymiljøet i og rundt Molde, og ut i det hardføre landskapet på de tre øyene Otrøya, Midøya, og Dryna ytterst i kommunen. Dette skaper utfordringer når det skal lages prioriteringer i SMIL-ordninga. I Nesset kommune har det vært tradisjon for å prioritere kulturminner, mens i Molde og Midsund har kulturlandskapet hatt høy prioritet. I Midsund er det store arealer med

kystlynghei, som er en prioritert, truet naturtype, registrert i naturbase. I Eikesdal og på Bugge er kulturlandskapet registrert i Naturbase som prioritert kulturlandskap. Det er viktig å fortsette å ta vare på disse prioriterte naturtypene og kulturlandskapene, også i den nye kommunen.

Felles for de tre kommunene er utfordringa med gjengroing. Når bruka blir større og drives mer intensivt blir de lettdrevne, flate areala prioritert. Ukurante areal blir fort nedprioritert. Disse areala står nå i fare for å gro igjen og det er viktig å sette i gang tiltak for å motvirke denne utviklinga.

Foto: Kjersti Heim

Fokuset på miljø og klima står bare sterkere og sterkere nasjonalt og internasjonalt. Det stilles stadig nye, høye krav til å redusere klimaavtrykket i landbruket. Hydrotekniske anlegg og tilskudd til lager for rundballer for bedre kontroll med avrenning fra jordbruket er blant aktuelle forurensningstiltak i Molde kommune.

5. PRIORITERINGER MELLOM TILTAKSGRUPPENE

- Forurensningstiltak
- Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter
- Kulturlandskapstiltak

De få søknadene om tiltak mot forurensning som kommer inn bør prioriteres på bakgrunn av de nasjonale og regionale satsningene.

6. OVERORDNA PRIORITERINGER

- Tiltak på bruk som er i aktiv drift eller har et ønske om å øke aktiviteten i drifta skal prioriteres fremfor andre søkere.
- Forurensningstiltak skal ha høy prioritet.
- Motvirke gjengroing, tap av biologisk mangfold og forfall av spesielle bygninger og kulturminner.
- Tiltak som styrker/viderefører bruken av beiting i kystlyngheiene.
- Bedre allmennhetens muligheter til ferdsel og opplevelser i kulturlandskapet.
- Prosjekt som er unike, og som trolig ikke vil bli gjennomført uten prosjektmidler vil bli prioritert.

7. SØKNADSSATSER

Satsene er veiledende. Kommer det inn mange søknader kan det vurderes å sette satsene noe lavere. Ved spesielle prosjekter kan kommunen vurdere å øke satsen opp mot den maksimale i forskrifta.

- **Tilskudd til planlegging og tilretteleggingsprosjekter: 100 %**
- **Forurensningstiltak: 70 %**
- **Kulturlandskapstiltak:**
  - **Skjøtselstiltak på kulturminner: 35 % o**
  - **Freda og verneverdige bygninger: 35**
  - **Ferdselstiltak: 50 %**
  - **Biologisk mangfold: 50 %**
  - **Rydding av kulturmark: inntil 1000 kr/daa**

Tilskudd til gjerding kan gis tiltak på gammel kulturmark, som tidligere har vært i drift, men som nå er gjengrodd, eller i fare for å gro helt igjen, på grunn av at arealet ikke egner seg til høsting maskinelt. For tiltak på gammel kulturmark må det ligge ved kart som viser at det har vært slåtte/ beite-mark (for eksempel. ØK- kart). Det kan også gis tilskudd til gjerding for å legge til rette for, og styre allmenn ferdsel gjennom kulturlandskapet.

- **Oppsett av gjerder:**
  - **80 kr/m for nettinggjerde**
  - **40 kr/m for gjerde med streng**

8. SAKSBEHANDLING

Søknaden leveres på skjema som du finner du på Altinn, og søknadsfristen er 15 mars. Etter denne fristen vil søknader bli prioritert etter hvor mye midler som står igjen. Søknadene behandles administrativt.

Søknaden skal inneholde følgende:

- **Kart over eiendommen med inntegnet plassering av tiltak**
- **Ved søknad om renovering av kulturminner skal det legges ved bilde av kulturminnet.**
- **Beskrivelse av prosjektet**
- **Spesifisert kostnadsoverslag (materialkostnad, innleid arbeid, eget arbeid mv.). Kostnadsoverslaget skal være kvalitetssikra i form av tilbud fra entreprenør, tilbud på materiell fra leverandør o.l.**

Veiledende satser for eget arbeid/utstyr:

- **Person i arbeid: 300 kr/ time**
- **Arbeid med motorsag og ryddesag: 350 kr/time**
- **Person med traktor/ATV: 600 kr/ time**
- **Person + gravemaskin: 800 kr/time**